

OKUYAN AİLE, KİTAP VE OKUMANIN ÖNEMİ

Yusuf ÖZMERDİVENLİ

**Kayseri Lisesi emekli Fizik öğretmeni
ve Müdür yardımcısı**

Kitap, çocuğun zihni, duygusal ve sosyal gelişiminde önemli bir uyarıcıdır. Üstelik bilgisayar, internet ve televizyon yaygınlaştıkça kitabın önemi azalacağına daha da artmaktadır. Bu yüzden çocukta kitap sevgisi oluşturmak çok önemlidir. Çocuklarımızın hayatta güçlü olmasını istiyorsak, hayatın her anında kendisine ait özel hocaların bulunmasını istiyorsak, çocuklarımız ile kitapların arasındaki duvarları biz anne baba ve öğretmenler olarak yıkmamız gerekir. Çocuklar o duvarları yıkacak güçte değildir.

Öğrenci olan çocuklarımızın okullarında okunan derslerde yapılan sınavlarda başarılı olmaları için, çok kitap okumalarının gerekliliğine inanmaları lazımdır. **Evvel emirde, her öğrencinin evinde bir kitaplığı veya kütüphanesi bulunmalı. Yoksa yakındaki bir kütüphaneye üye olmalıdır. Her hafta en az bir dergi, her ay en az bir kitap okuyarak okulundaki derslerin sınavlarında, Anadolu Lisesi-Fen Lisesi ve Üniversite giriş sınavlarında hedeflediği başarıyı elde eder. Üniversiteye giriş sisteminde Türkçe ve Matematik her zaman en önemli dersler oldu. Hangi puan türünden sınava girerseniz girin, en yüksek puan getirisi bu iki dersten olmaya devam edecek. Türkçe derslerinin önemli bir bölümü dikkat gerektiren sorular. Yani okuduğunuzu bir defada anlamanıza dayalı sorular oluşturmaktadır. Bu nedenle bol bol okumanız gerekiyor. Gazete, kitap, dergi, resimli roman ne bulursanız okuyun. Ama dikkatli okuyun okuduğunuzu bir defada anlama ve okuma sürati, Türkçe testlerde önemli avantaj kazandıracaktır.**

Okul sınavları ve diğer sınavlarda öğrencinin hedeflediği başarıyı yakalayabilmeleri için her öğrenci:

- 1) **Küçük yaştakiler seviyelerine uygun kitaplar okuyarak, kitap ve okuma eylemi ile tanışmalı**
- 2) Altıncı sınıftan başlayarak, kendi yazarlarımızın-roman, hikaye, tiyatro ve mizah türündeki kitapları okumalıdır.
- 3) Okunan her kitabın türü, amacı ve kazandırmak istediği genel ve özel bilgiler notlarımıza muntazam olarak yazılmalıdır.
- 4) Sekizinci sınıfa gelindiği zaman, yerli yazarlarımızın eserlerinin 50 sinin tamamen okunup tanınması gereklidir. Yabancı yazarların klasik eserlerinden de okunmaya başlanmalıdır.
- 5) **Lise birinci sınıftan itibaren, yine kendi yazarlarımızın okunmamış eserlerinin okunmasına devam edileceği gibi, diğer ulusların büyük yazarlarının yazdığı eserlerin okunmasına da yer ve zaman ayrılmalıdır.**
- 6) Lise son sınıfa gelindiğinde diğer ulusların büyük yazarların yazdıkları eserlerin yüzde 60'ına yakın olan kısmı okunmuş ve incelenmiş olmalıdır.
- 7) Yukarıda okunup incelenmesi düşünülen kitapların okunup incelenmesi sırasında hikaye, roman, deneme ve mizah türünde yazı denemeleri yapmanın gerçekten faydalar getireceği bilinmelidir.
- 8) Ayrıca, lise son sınıfına gelindiğinde, istikbaldeki işimizi, yönümüzü ve çizgimizi biraz olsun tayin ve tespit etmemiz gerektiğine inanmalıyız. Kendi yaratıcı yetenek, kültür, bilgi ve becerilerimizi dikkate alarak, tercih ettiğimiz çizgiye doğru azimli ve kararlı yürümeye başlamalıyız.
- 9) **Yaşamak istiyorsak üretmek zorundayız; üretmek için de iyi bir şekilde bilip yapmak, bilip yapmak için de öğrenmek ve düşünmek, doğru düşünmek için de okumak-evet okumak zorunda olduğumuzu-devamlı olarak hatırimızda tutmalıyız.**

Burada yaptığımız bu açıklamalara uygun olan birkaç söz daha söyleyelim. Bakınız ne diyor bu hususlarda **Peygamberimiz Hz. Muhammet**, "*Bir an bilgi ile uğraşmak, bir an kitaba bakmak altmış yıl ibadet etmekten hayırlıdır.*"

"Kainat okuyan için yaratılmıştır; okuma zevkini öğrenen mutlu olan bir insandır."

Conharsel

İKİ KURUŞ ELİME GEÇİNCE BUNUN BİR KURUŞUNU KİTABA VERİRDİM

Atatürk'ün hizmetinde bulunan Cemal Granada, Atatürk'le Vasıf Çınar arasında geçen bir konuşmayı anlatırken; O'ndaki okuma alışkanlığının çocuk yaşlarında kazanıldığını da belirler:

"Boş zamanlarında Atatürk'ün elinde tarihle ilgili kitapların düşmediğini hatırlarım. Bir gün yine Atatürk, tarihle ilgili kalın bir kitap okuyordu. Öylesine dalmıştı ki, çevresini görecekti hali yoktu. Bir sürü yurt meselesi dururken Devlet Başkanının kendini tarihe vermesi, Vasıf Çınar'ın biraz canını sıkmış olmalı ki, Atatürk'e şöyle dediğini duydum:

- Paşam!... Tarihle uğraşıp kafanı yorma... 19 Mayıs'ta kitap okuyarak mı Samsun'a çıktınız?

Atatürk Vasıf Çınar'ın bu çok samimi yakınmasına gülümseyerek şöyle karşılık verdi:

- **Ben çocukken fakirdim. İki kuruş elime geçince bunun bir kuruşunu kitaba verirdim. Eğer böyle olmasaydım, bu yaptıklarımın hiç birisini yapamazdım.**

Afet İnan bir anısında şöyle diyor: "devlet adamlarımızın Atatürk'ün kütüphanesinden okumaları için birer kitapla çıktıkları çok olurdu."

Tevfik Rüştü Aras da:

"Atatürk bilgiye çok önem verirdi. Kendisi çok okur, okuyanları ve bilginleri çok takdir ederdi" diyor.

Kitabı seven, okumayı tutkuya dönüştüren Atatürk, bu özelliği ile de örnek olmuş, çevresini etkilemiştir.

Çocuklar ve gençler, yaşadıkları anlarda, kendi yaşlarına ve de seviyelerine göre, zamanında yeterli bilgi ve becerilere sahip olabilirse; istenildiği şekilde bilinçlenirler, gelişirler ve dolayısıyla kendi kendilerini rahatça aşabilirler. Bu vasıflara sahip olan gençlerin okulda ve hayatta başarısız olmaları hiçbir zaman söz konusu olamaz.

Gerek bilimsel olsun, gerek pratik olsun, öğrenilecek olan bütün bilgilerin kaynağı kitaplardır. Düşünenlerin düşüncelerini ve ürettikleri bilgilerini, bilginlerin ve yazarların yazdıkları kitaplardan öğrenir veya alırlar. Onun için kitap okuyarak bilgilerimizi arttırmak yollarını ve sistemlerini takip ederek hayatımızı devam ettirmek zorundayız.

VE KİTABIN ÖNEMİ

Kitaplar, insanlar arasında düşünce ve bilgileri, inanç ve duyguları yayan, zeka ve kültürün, ilim ve sanatın, değer hükümlerin dünya ölçüsünde paylaşılması ve zaman içinde devamına yardım eden vasıtadır. Kitaplar, bir milletin kültür değerlerini dünden bugüne taşıyan varlıklar olarak milli kültürün temel taşları ve aynı zamanda insanlığın paylaştığı ilim ve fikir dünyasına açılan kapılardır.

Bu vasıflarıyla kitaplar, milletlerin ve insanlığın zekasına ve kültürlerine büyük tesirleri bakımından medeniyetleri yayan ve tarihi yapan kuvvetlerin başında gelir.

Bir meslek veya kalıcı bir iş sahibi olan kimse, kendi işi ile ilgili olan düzenli veya bilimsel vasıflara sahip olan bir bilgi sahibi olmak zorundadır. Bu da kendisiyle ilgili olan

yayın organlarını ciddi olarak izleyip okumakla araştırmakla elde edebilir. Bahse konu olan yayın organlarınınbaşında kitap bulunmaktadır. "Bir ülkenin zenginliği ne gelirinin bolluğuna, ne savunma araçlarının gücüne, ne de yol ve binalarının güzelliğine bağlıdır. Bir ülkenin zenginliğini oluşturan öğe okumuş, yetişen aydın ve kişilik sahibi insanların sayısının çokluğudur. Ülkenin gerçek yararı başlıca gücü ve gerçek kudreti bundadır" diyor **Martin Luther**.

ÇOCUKLAR OKUMUYOR YA ANA-BABALAR

HACETTEPE Üniversitesi Bilgi ve Yönetimi Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. **Bülent Yılmaz** Ankara'daki 8 ilköğretim okulunda okuyan 344 öğrenci üzerinde yaptığı araştırmada vardığı sonuçları açıklamış.

Aileler, okuma, kütüphane kullanma alışkanlıklarının kazanılmasında duyarsız davranıyorlar, ortaya çıkan tablo da olumsuz.

Sonuçların bir bölümünü siz de okuyun:

Ailelerin yüzde 30'unun evinde bir kitaplık var.

Annelerin yüzde 21'i, babaların ise sadece yüzde 5'i çocuğuna okul öncesinde kitap okuyor.

Ebeveynlerin yaklaşık yüzde 80'i çocuğuna kitap hediye etmiyor.

Ebeveynlerin sadece yüzde 7'si çocuğunu kitap evine götürüyor.

Ebeveynlerin yüzde 88'i kitap seçiminde çocuğuna yardımcı olmuyor.

Ebeveynlerin yüzde 80'i çocuğunun okuduğu kitap hakkında onunla konuşmuyor.

Ebeveynlerin yüzde 67'si çocukların okumasına tepkisiz kalıyor, sadece yüzde 29'u olumlu tepki gösteriyor.

Ebeveynlerin yüzde 95'i kitap okumadığı ya da az kitap okuduğu için çocuklarına iyi bir model olamıyor.

Ebeveynlerin sadece yüzde 12'si çocuğunu bir kütüphaneye götürüyor.

Çocukların kütüphaneye gitme konusunda ebeveynlerin yüzde 75'i tepkisiz kalıyor.

Kütüphaneye gitme konusunda ebeveynlerin sadece yüzde 1'inin model olabildiği ortaya çıkmıştır.

Durumun gösterdiği şu. Sık sık çocukları suçlarız kitap okumadıkları için. Kitaba ilgiyi, sevgiyi aile ortamında görmedikten sonra onların iyi birer okur olmalarını nasıl bekleriz?

Okul kütüphanelerinin işlevsel hale dönüşmesi için birtakım önlemler gerekir. Ancak okulda başlatılan okuma motivasyonunun evde devam edebilmesi için, ebeveynlerin bu sevgiyi sürdürmesi gerekir.

Ayrıca çocuk okuduğu kitap hakkında biriyle konuşma gereksinimi duyar. Kitap seçerken ilk danışacağı ebeveynidir. Sonra da öğretmeni gelir. Çünkü çocuk okumada yönlendirilmelidir.

Üzücü maddelerden biri de yüzde 80 gibi yüksek oranda ebeveynlerin çocuklara kitap hediye etmediği.

Hiç kuşkusuz hediye ıskalamızı toplumca gözden geçirmemiz lazım. Kitap armağanının önemini ona öğretmeliyiz.

Evlerde kurulacak küçük bir kütüphanenin okuma kaderini değiştireceğini bir öğrensek, çocuklarımızın geleceğini böylece olumlu yönde etkileyebileceğimizi bilsek, listelere gerek kalmadan kazanılacağını fark ederiz.

Zihnimizin gelişmesi canlı kalması faydalı meşguliyetlere bağlıdır. Okumak yazmak sanat eserleri ile meşgul olmak zihin kapasitemizi yükseltecek vasıtalarlardır. Okuma yazma, dinleme terbiyesi kazanmamış kimseler vaktinden önce zihin tembelliğine ve zihin harabiyetine uğrarlar.

Eğitimciler, eğitimi " Yetişkin neslin bilgi ve maharetlerini yeni nesillere aktarmasıdır." Şeklinde tarif ediyorlar. Yetişkin insanı tanıyan, seven, ona değer veren, onun fikirlerine ikaz ve irşatlarına kulak veren bir millet yükselir.

Cemiyetler için yaşlı insanların tecrübeleri büyük bir hazinedir. Millet olarak, fertler olarak, devlet olarak ilim ve içtimaiyat sahalarında hizmet vermiş yaşlı insanların etrafında pervana olmasını bilmeli, onlardan azami derecede istifade etmeliyiz.

Gençlerin enerjisi, azim ve iradesi ile ihtiyarların tecrübeleri mutlaka birleşmelidir. Bazı kimseler 60-70 yaşına varınca hemen irade zaafına uğruyor; kendisine yaptığı fena bir telkinle hiçbir iş yapamayacağını zannediyor ve köşesine çekiliyor. Bu yanlıştır. Bir çok ünlü kişi en önemli eserlerini yaşlılığında ortaya koymuştur. İhtiyar büyüklerimiz buna örnek olmalı.

Maalesef biz, çok zaman türlü bahaneler buluyor. Büyük alimlerimizin eser verdikleri en verimli çağlarda zihin tembelliğine uğruyor ilimden fikirden çalışmalardan el etek çekiyoruz. . Halen emekli bir müftü olarak çok okuyan ve okutan bir hocamızı tanırım. Bu zat devamlı fazla okuduğu, okuttuğu zaman gözlerinin dayanmadığından şikayet ederdi. Bir gün bir göz doktoruna müracaat etmiş. Doktor gözlüklerini yanlış ve hatalı aldığını, gözlük camlarının yenilenmesini söylemiş ve demiş ki gözlerinizden şikayete hiç mahal yok. Günün on altı saatini çalışmakla geçirirseniz gene bu gözler tahammül edebilir. Hocamız gözlük camını değiştirdince çalışmalarında son derece verimli olmaya başlamıştır.

OKUMAK NEDEN HASTALIK OLSUN?

Alışkanlıkların fazla ileriye götürülmesinden doğan çeşitli düşkünlüklerin bazılarını sayabilirim. İçki düşkünlüğü, sigara düşkünlüğü, kumar düşkünlüğü, vs. gibi saymakla bitmez. Hiçe saydığımız alışkanlıklarımızın da bizleri, düşkünlüğe oradan hastalığa, hatta ölüme kadar götürebildiği bir gerçektir.

Okumak da bir düşkünlüktür. Ama hekimliğin anladığı bir manada bir hastalık, hele yukarıda saydığım gibi öldürücü bir hastalık değildir. **İnsan, içkiden, sigaradan, morfinden, kokainden ölebilir. Ölür de. Gel gelelim okumaktan ölen bir insana bugüne kadar rastlanmamıştır.**

Okumakla hastalığı yan yana getirmeme sebep bir hastalığın teşhisi için okumanın gerektiğini yazmak değil, bir babanın konuşmasıdır. İçi şefkat ve sevgiyle dolu, her şeyini bir evladına bağlamış bir baba.

Oğlunun okuma düşkünlüğünden acı acı yakınıyor, imdat istiyordu adeta gemisi batan kaptan gibi dinleyenlerden. "Benim oğlum çok okuyor ama ne kadar çok. Ne gecesi belli ne gündüzü. Boş bir zaman yok ki etrafını görsün, arkadaşlarıyla oynasın, annesine yardım etsin. Oturduğu, kalktığı yeri bir görseniz, sağında bir kitap, solunda bir gazete, bir dergi bir mecmua. Gözlerinin altı morardı. Günden güne zayıflıyor. Gözlerine kan durdu, ne yapmalıyım? Okumanın bu derecesini zararlı buluyorum, lütfen bir çare!.."

İçim öyle acıdı ki anlatamam. Demek ki bizde de çocukların böyleleri var. Tanrı, dostla başına böyle çocuklar versin dedim. Çünkü okumak alışkanlıkların, düşkünlüklerin hatta hastalıkların en güzelidir. Medeni olmanın da başlıca yolu bu değil midir?

Medeni milletler diyebileceğimiz devletlerde bütün dükkanlar akşamüzeri kapandığı halde; mecmua, gazete ve kitap satan dükkanlar gece yaralarına kadar açık. Hem de her iki adımda bir aynı işi yapan dükkanlar. Okuyuculara gelince sadece kütüphanelerde değil; yolda, köşe başlarında birbirlerini bekleyenler, otobüste trende yolculuk edenler bir şeyler okur. Etrafını boşuna seyredeceğine neden okumasın? Demek ki okumak onlarda yiyecekten daha fazla ihtiyaçtır.

Diyebilirim ki eğer çocuklarımız hakikaten okumaya başlamışlarsa üzüleceğimiz yerde sevinelim. Medeni insanlar olmanın yolunu tuttuk diye bayram edelim. medeni milletlere, okumayı düşkünlük haline getirdiğimiz zaman ancak ulaşacağız. Gözlerimiz bozulursa, gözlükçüde gözlüklerin her çeşidi var çok şükür. Okumak yüzünden hasta olmak bizim için ele geçmez bir başarıdır. Varsın çok çok okuyanlar kadar hep hasta olalım.

HANİMEFENDİLER OKUYUNUZ

Kocanız yemekten sonra eline bir gazete veya kitap alıp okumağa dalınca, eğer sözünüz her şeye geçiyorsa, yani onu biraz olsun sindirmişseniz:

- Bırak elinden şu kitabı da iki lakırdı et! Demeyiniz.

Siz de elinize bir kitap alınız, siz de okuyunuz. Çocuğunuzda bu cihetten babasına çekmişse, o da eline her geçeni okuyorsa buna da engel olmayın. Yalnız onun yaşıyla mütenasip kitaplardan tedarik edip bırakın ortaya.

Böyle yaparsanız bir taşla iki kuş vurmuş olursunuz. Birinci kuş kocanızdır. Okuyan erkek hayatla, fikirle, medeniyetle ilgili bir erkektir. Medeniyet icabı. Siz buna mani olmağa kalktığınız zaman canı sıkılır ve sizi basit ve hayata karşı ilgisiz bulur.

Halbuki, siz de okursanız onun nazarındaki kıymetiniz artar, Sizi:

- Sadece kocaya, evin işine ve dedikoduya kendini kaptırmamış, anlayışlı ve uyanık bir kadın, olarak düşünür.

İkinci kuş memleketteki okumak heves ve ihtiyacını körüklemektir. Kocanızın, yavrunuzun okumasına mani olmamakla, siz de elinize bir kitap mecmua bir gazete almakla kendinize düşeni yapmış olursunuz.

Bizim memlekette çok az okuyan vardır. Nüfusumuza göre esef edecek kadar az. Bu da halkımızın umumî malûmatının noksanlığını, pek zayıf olduğunu gösterir.

Okumak insana çok şeyler katar.

Gezmeden, yürümeden dünyayı öğrenirsiniz.

Medeniyeti takip edersiniz.

Büyük adamları tanırırsınız.

Evinize, işinize, hayatınıza yararlı bilgiler öğrenirsiniz.

Cahil, her şeyden habersiz görünmekten kurtulursunuz.

Bilginiz, dimağınız inkişaf eder.

Kendi basit kanaatlerinizle kalmaz, kendi fikirlerinizin körü körüne inatçısı olmazsınız.

Okumakla her taşın altından çıkar, güzel yazar, iyi konuşur, şahsî kıymetlerinize kendinizden bir şeyler katarsınız.

Okuyun Hanımefendiler!

OKUYAN AİLE

Boşanma davalarına bakan bir hakim dikkat etmiş, okumaktan hoşlanmayan karı kocalar arasında geçimsizlik vakaları daha çok görülüyormuş. Bu müşahedenin sınırlarını genişleterek diyebiliriz ki, severek yaptıkları bir "merak" ları olmayan, yani kendi kendilerini oyalamasını bilmeyen karı-kocalar, zamanla, birbirlerini yemeye mahkûmdurlar.

Okumak, bu gibi merakların, hiç şüphesiz en asilidir. Okuyan insan, rahatına düşkündür. Onun hır gür veya vır vırla kaybedecek vakti yoktur. Kitabına, dergisine, gazetesine dalmış, adam huzurun ta kendisidir. O, etrafına da dinlendirici, sessizliğe davet edici bir sulh havası yayar. Umumi kütüphanelerde okuyan kalabalığın insanı bir gece gibi, bir umman gibi sarıp kavrayan ve âdeta hipnotize eden derin ve hareketsiz sükûnu ne ulvîdir.

Okuyan insanın adale ve sınırları tam bir gevşekliğe kavuşur. Okumanın verdiği heyecanda bile bir sınırlanma halinin katılaşması ve gerilmesi değil bir aşk ve vecd anının ruhu yükselten, aydınlatan tılsımı vardır. Okumak alışkanlığının insana verdiği bir ruh disiplindir ki, ailenin muvazenesini korur. Aile içindeki geçimsizlikler, çatışmalar çok kere can sıkıntısından doğar.

Kitap, ailede ahengin ve huzurun sigortasıdır. Bir kitaplığı olmayan ailelerin bahtiyarlıkları daima tehlikededir.

OKUMAK ZEVKİ

Altı gün iş başında duyduğunuz yorgunluğu gidermek, işinizde önünüze çıkan güçlükleri unutmak için okumaktan daha zevkli hiçbir çare yoktur. İş günlerinin zihne verdiği yorgunluğu, okumaktan daha iyi geçirecek bir vasıta yoktur.

İşten yorulmuş zihninizi daha ziyade yorar zannetmeyiniz. Çünkü zihin yorgunluğu zihnin çok istemesinden gelmez, zihnin aynı işle meşgul olmasından gelir. Filozof Voltaire'in yedi tane yazı masası olduğu meşhurdur. O, her kitabını ayrı bir masa üzerinde yazarmış. Bir masanın üstünde zihnine yorgunluk geldiğini hissedince, başka masanın önüne geçer, böylece bütün gün ara vermeden çalışabilirmiş. Okumak zihni; zihni yormaz, yorulmuş zihni dinlendirir.

OKUMA ALIŞKANLIĞI KAZANMANIN 22 ALTIN KURALI

- **Israr...Israr...Israr**
- Duyularınızı harekete geçirici kitaplara yönelin.
- Özellikle sahaf türü kitapçılara uğrayıp, kitapları inceleyin.
- **İbretli hikayeler, öyküler okuyun.**
- Okumada boş zaman tuzağına şartlanmayın.
- Otobüste, trende macera ve hayat öyküsü türünde kitaplar okuyun.
- **Okumanın sizde müthiş değişiklikler yapacağına yürekten inanın.**
- Eğer ilkokul öğretmeniyseniz her gün ilk saati okuma saati yapın; güzel bir sessizlik içerisinde siz de okuyun öğrencilerinizde okusun.

- Eğer işçiyseviz iş ortamında size coşku verecek, işinizde sizi ilerilere taşıyacak okumalar yapınız.
- Her gün mutlaka bir günlük gazete alın, tatlı bir heyecanla okuyun.
- Okurken yaşadıklarınızı da ara ara düşünün; bu durum sizi okumaya bağlayacaktır.
- Biraz da sabırlı olun, mutlaka okuma alışkanlığı kazanacaksınız.
- Çok akademik ve dili ağır kitaplarla başlamayın, bunları da anlamak için kendinizi zorlamayın. Kitap okuma alışkanlığı demek illa da entelektüel kitaplar okumak demek değildir, rahat olun.
- **Arkadaşlarınız arasında ödünç kitap alışkanlığı yaratın ama emanet kitaba gözünüz gibi bakın.**
- Günlük hayatta okuduklarınızı gözünüzün önüne getirin. Böylece okumanın pratik faydalarıyla karşılaşacaksınız.
- Kitap okurken sükunete önem verin.
- İçinizdeki horoz ötmekçe dışarıdaki horozun sesi size gıdıklama gibi gelir, içinizdeki horozun sesini öttürün.
- **Size uygun kitapları okuyun, bunları ancak siz seçebilirsiniz.**
- Okuma bir iki ayda olacak iş değil; bir iki ayda ancak dedikodu yapılır.
- Şiir de okuyun. Şiir kalbi açar, duyguları coşturur.
- Arada bir sohbet ortamına girin, sevimli ve sakin konuşun.
- **Okuduklarınızı unuttuğunuzu sanmayın, bu gerçeği ilerde göreceksiniz.**